UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quæ nam Adulterij certitudo requiritur ad Divortium; parag. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Visual Library

§. IV.

An poſſit innocens adulterium non repellere?

1. DIximus hactenus, poſſe Innocentem divertere, nunc inquiro, an obligetur?

Reſpondeo, regulariter non *a* obligari, quia quilibet juri ſuo cedere poteſt, nec aliud caput aſſignari valet, unde hæc obligatio oriatur.

a *San. Caſtrop. G. Hurt. mox citandi.*

2. Dixi (regulariter) nam in aliquo graviſſimo caſu obligaretur; quando enim dimiſſio v. grat. uxoris eſſet apta fine ullo inconveniente ad emendationem dictæ uxoris, quæ, ſi non eſſet dimiſſa, perſeveraret in peccato, vel, quando dicta dimiſſio eſſet apta ad delendum ſcandalum, quòd habent Populi de viro, quaſi is patrocinetur adulterio uxoris, & eadem dimiſſio eſſet non valdè incommoda ipſi viro, eſſetque item unicum medium ſufficiens ad dictam emendationem ponendam, vel ad dictum ſcandalum amovendum, quando, inquam, adeſſent hæc, obligaretur innocens divertere, ut fusè habent Sanchez *b* aliique.

b *San. l.10 d.13. G.Hurt.d. 11.diff.4. Coninc.d. 35.dub.3.*

§. V.

Quænam certitudo Adulterii requiritur ad divertendum?

1. CUm conjuges ſint in poſſeſſione maritalis conjunctionis, non poſſunt ab ea per Divortium deturbari, niſi adſit certitudo cauſæ, ſeu delicti Divortium inducentis. Hinc non ſatis eſt, quod alter dubitet, vel probabiliter ſuſpicetur de alterius delicto, ut illum dimittat; Regula enim generalis alibi allata eſt, neminem poſſe à ſtatu rei; vel juris poſſeſſione dejici, niſi certò moraliter conſtet titulus, undè ejici poſſit ab illa. & ita docent in noſtro caſu de Divortio omnes DD. ut teſtatur Caſtrop. *c*

c *Caſt.d.3. p.6.§.4.n. 7. & colligitur ex c. ex parte De ſponſ.*

2. Si quando ergo in alio *d* Textu dicitur, dimitti poſſe uxorem ob ſuſpicionem Fornicationis, intelligitur, ob ſuſpicionem violentam, & in ſententia probabili Farinacii, aliorumque apud Caſtropal. *e* ob ſuſpicionem vehementem, ex qua fieri rem moraliter certam, idem Farinaceus putat.

d *Cap. dixit Dominus 32.q.1*
e *Caſt.l.c. n.8.fine.*

3. Si inquiras, quoad effectum Divortii (nam quoad alios effectus, qui ad nos nunc pertinent, vide citatos) quænam conjecturæ, ſeu probationes certitudinem hanc moralem faciant de adulterio commiſſo?

4. Reſpondeo, Certum eſſe, eas, quæ, ſi in judicio exhiberentur ad probationem adulterii, illud ibi ſufficienter probarent, ſufficere etiam, ut illud privatim conſtet. Sed deſcendendo magis ad ſigna particularia, Dico, quando adulter publicè moratur in domo adulteræ, ſeu contra, vel, quando extant filii ex adulterio, vel, quando extat ſuſpicio violenta, ut, ſi fuerit inventus nudus cum nuda, vel ſolus cum ſola in eodem toro, certitudo moralis delicti eſt.

5. Oſcula, & amplexus ſola non ſufficiunt ad moralem certitudinem de adulterio, ſufficiunt autem adminiculata cum aliis conjecturis v. g. à tempore, à loco, à mora: Puta, ſi ea fuerunt in loco ſecreto, & tempore apto ad delictum, vel quid ſimile.

6. Amatoriæ litteræ dumtaxat, non ſufficiunt, at, ſi in iis mentio fiat de copula habita, planè ſufficiunt.

7. Confeſſio propria ſerio facta item ſufficit, non verò facta ad ſe jactandum: id, quod à circumſtantiis colligi à prudenti debet, quæ jactantia poteſt etiam eſſe in præced. num.

8. Dictum alicujus teſtantis adulterium, [...] teſtantis indicia violenta de illo, non ſuf[fici]t, niſi ſit dictum fide digniſſimi, vel plu[ri]um fide dignorum. Hæc ſparſim apud San. *f* aliosque.

9. Hùc denique facit caſus ſequens. Berta eſt certò adultera, ſed ejus vir Titius neſcit id certò, ſolum enim de uxoris adulterio ſubdubitat: ex quo motus, (ſanè inſufficienter ex dictis) eam deſeruit, quæro, an Berta poſſit cogere Titium ad ſecum cohabitandum, & ad non negandum tori commercium?

f *San. l.10 mat.d.12. Caſtr.l.c. n.8.Maſcardus de probation. conſ.58.& 64.Ave. 23.ma.ſ. 2.V.Admonent.*

10. Reſpondeo, Sanchez, *g* & Coninck apud Hurtad. ajunt, poſſe, quia ſeparatio eſt pœna uxori infligenda: At, donec Titius certò ſciat delictum, eam pœnam infligere juſtè nequit. Si ergo nondum Berta à ſuo Jure cohabitandi, & converſandi cum ſuo viro dejecta eſt, illum ad ſe revocare poterit.

g *Sanc & Con. apud G.Hurt. diſ. matr. diff.7.*

11. At

a G. Hur. l. c.

11. At idem Hurtadus *a* citans Rebellium, & Cajetanum meritò ait, non poſſe; quia cùm ipſa certò fregerit viro fidem, jam cecidit à Jure expoſcendi ſibi fidem; Divortium enim verè non eſt pœna, ſed quaſi effectus neceſſariò ſequens ad fideifractionem, ſine Jure autem virum cogere ad ſecum habitandum, nequaquam valet uxor.

§. VI.

An auctoritate propria fieri poſſit Divortium ob adulterium?

b Pont. lib. 9. c. 18. Av. l. c. V. Explicatur.

1. NOn ignoro, nobiles aliquos Doctores *b* docere, te, etiam ſi certò ſcias tui conjugis adulterium, non poſſe eum à toto, & cohabitatione depellere, niſi accedat Judicis ſententia.

c Sanc. li. 10. matr. di. 12. nu. 31. Caſtro. lib. 3. de ſponſ. p. 6. §. 4. nu. 2. Leand. d. 16. matr. q. 40. & 41.

2. Sed, nec ignoro, alios *c* non minus nobiles, velle contrarium, ſcilicet te ſcientem conjugis adulterium poſſe, nulla præcedente ſententia, ab illo decurrere: ſecluſo tamen ſcandalo, ſive adulterium ſit publicum, ſive occultum, ſive ex cauſa adulterii, ſive ex aliis cauſis pro temporali Divortio mox explicandis.

d Cap. Dixit Dominus 32. qu. 1. n. 2.

3. Me cùm his poſterioribus ſentire cogit ratio duplex, Prima, quia in Sacro Textu *d* dicitur: *Ubicunque eſt Fornicatio, vel Fornicationis ſuſpicio* (ſanè violenta, ut modò dixi) *liberè dimittatur uxor.* Notas illud, *(liberè)* quæ enim eſſet tua libertas, ſi tibi Judex eſſet implorandus? Secunda, quia, ut toties dictum eſt, frangenti fidem, fides non eſt ſervanda in omnibus contractibus civilibus, etiam auctoritate propria, & in foro conſcientiæ; ergo, & in caſu noſtro, cùm Jus divertendi, ut modò indicavimus, non ſit pœna à Judice infligenda; illam enim ſolùm ipſe declarat, ſed eſt quaſi effectus neceſſariò procedens à fide non ſervata. Addam, & rationem tertiam ductam ab exemplo Sancti Joſeph, volentis propria auctoritate relinquere Sanctiſſimam Virginem, ut probat Maldonatus. *e*

e Maldonat. in primum c. Matth.

4. At in Sacris Canonibus vetatur, fieri Divortium abſque auctoritate Judicis?

f Caſtr. l. c.

Reſpondeo, falſum id eſſe, & aliquibus Textibus, qui de hac re circumferuntur, aptè reſpondet Caſtrop. *f*

5. Dictum autem eſt (ſecluſo ſcandalo) quod certè evitabitur, ſi conjux ſimulando graves cauſas abeat in loca longinqua, ubi ejus Matrimonium ignoratur.

6. Quæres. Eſtne alius modus vitandi ejuſmodi ſcandalum?

Reſpondeo, apud Doctores hunc modum paſſim lego; ſed certè puto, id dici loco exempli: quare, ſi aliud occurrat, illo utere. Ego ſanè tanquam modum ſufficientem approbarem, ſi conjuges per aptam æquivocationem ſimularent, ſe velle communi conſenſu caſtitatem ſervare, vel quid ſimile quod amovere poſſit à Fidelibus ſuſpicionem delicti, ſi quando eſt occultum, in altero conjuge, & quo tolleretur aliis anſa deſerendi conjuges ſine cauſa.

De ſimili ſcandalo fugiendo, vide Caſtropal. *tract.* 16. *d.* 2. *p.* 7. *num.* 9. (quem ſequitur Gibalinus *de Clauſura d.* 2. *cap.* 11. *num.* 55. *folio mihi* 235.) qui Caſtropalaus cùm dixiſſet, ſi quis abſque gravi difficultate non poteſt probare nullitatem veram ſuæ profeſſionis, poſſe ipſum fugere à religione, &c. ſic addit. Limitant hæc Leſſius, Suarez, niſi oriatur ſcandalum. *Sed* rarò, vel nunquam ex tali fuga orietur ſcandalum ſub obligatione vitandum: tum quia rarò inde ſumunt alii occaſionem fugiendi abſque legitima cauſa: tum, quia ipſe legitimè fugiens uteris jure tuo; à quo uſu ſine gravi damno abſtinere non potes, &c. Hæc Caſtropalaus.

Quid ſi nullitatem probare abſque difficultate poſſem? Reſpondet ibidem Caſtropalaus, te ſub mortali fugere, antequam probes, non poſſe. Poſſe adhuc ſine mortali dicit Gibalinus loc. cit. idque propter rationes jam dictas, quæ videntur etiam hic militare. Uterque tamen convenit, poſito quòd fugeris, eſto peccaveris, non teneri ad religionem reverti.

6. Si conjux ob adulterium occultum relictus querelam apud Judicem deponat, ſe injuſtè relictum eſſe, qua ratione ſe gerere debeat conjux alter, qui juſtè eum deſeruit, & ſimilia multa, quæ pertinent ad forum externum, legi poterunt apud citatos.

7. Illud hìc ne te prætereat, convenire omnes, conjugem adulterum obligari ad reconciliationem cum conjuge innocente,